

*Historisk i Esbjerg*

## **Første dansk/norske tilsyn**

*Lite tyder på at det skrives et aldri så lite stykke oljehistorie på Maersk Oil sine kontorer i Kanalen 1 i Esbjerg denne mandagen i november. De ytre rammene er ytterst beskjedne: Ingen flagg, ingen sorte dresser, ingen champagne. Vinden feier novemberkald gjennom gatene og jager bort enhver antydning til oppstemthet. Men like fullt oljehistorie: For første gang utfører danske og norske myndigheter et tilsyn sammen.*

### **Esbjerg: John Sjursø**

Fem representanter for de to lands myndigheter og operatørene Maersk Oil og DONG Energy er til stede, alle menn. Tilsynet foretas i henhold til avtale mellom de to land undertegnet i juni 2010, samt samarbeidsavtalen mellom den danske Energistyrelsen og det norske Oljedirektoratet. Oppdraget er med andre ord å sjekke om målingen av produksjonen fra Trym skjer etter boka. Dette er viktig for at partnere og myndigheter skal få sin avtalte del av de verdier feltet leverer.

Atmosfæren i det lille møterommet er konsentrert, luften er tett og det drikkes litervis med vann og kaffe. Tørre kommentarer flyr forbi, enkelte ganger ispedd en ørliten dose humor, nøye tilmålt med målteknisk presisjon og spisskompetanse.

Det blir fort enighet om at representanten fra Oljedirektoratet skal skrive utkast til referat og at den skal utstyres med begge myndigheters logoer. Den skal inneholde aksjonspunkter, observasjoner og avvik. Bare på ett punkt oppstår det en viss diskusjon: Skal samtalene gå på norsk/dansk eller engelsk? Etter en kort tale av Maersk Oil sin mann blir det norsk/dansk. Kulturarven er ivaretatt.



Det blir mange illustrasjoner på veggen i løpet av en lang dag. Her gjennomgår Bjarne Syre en grafisk fremstilling av måleverktøyet.

Men aller først har Bjarne Syre, måleteknisk ansvarlig i DONG E&P Norge, ønsket velkommen til det historiske møtet. Maersk Oil sin mann i kvintetten, Ole Andersen, gir grundige orienteringer, paragrafer og regneark hentes fram. Deltakerne får en oppdatert dokumentliste, et avviksdokument som oppdateres løpende, en oversikt over arbeidsoppgaver med ansvarlig – samt en prosedyrekalender. En bemerkning om at kalibreringsfaktoren må inn i transmitteren gjør at forfatteren av denne artikkel tar en tur på gangen.



**BILDE:** Lars Møller og Christian Saxer fra Energistyrelsen i dyp konsentrasjon.

Spørsmålene er vennlige, men direkte. Svarene suppleres med museklikk og flere regneark. En beskjeden lekkasje på testseparatoren krever litt arbeid, men representerer ikke noe stort problem. Lekkasjen er beregnet til under 1 prosent, avvikssøknad skal sendes OD med kopi til Energistyrelsen. En mulig voksoppbygging i måleren ser ut til å være løst.

En lang dag blir kveld før lysene slokkes i det vesle kontoret. Kursen settes for Esbjerg Lufthavn, der en forsinket helikopteravgang gjør at det blir tidlig natt for kvintetten kan krype til køys på sokkelen. Neste dag er det mer inspeksjon, testing og samtaler. Og hjemme venter rapporteringen.

-Når rapporten foreligger starter et nytt kapittel. Operatorene vil da ta tak i eventuelle merknader. DONG sin mann, Bjarne Syre, er svært fornøyd med prosessen så langt, både når det gjelder innhold og form.

Også den danske Energistyrelsens Christian Saxer uttrykker tilfredshet med tilsynet. –Vi fikk svar på de spørsmål vi stilte, og fant ikke noe jeg vil karakteriseres som kritisk. –Selvsagt

gjorde vi enkelte observasjoner som vil bli nevnt i rapporten, sier Saxer. Han får tilslutning fra OD's Alf Magne Andreassen: -Et tilsyn preget av åpenhet og gode svar, sier Andreassen. Han er på vegne av Oljedirektoratet tilfreds med operatørens tilrettelegging av tilsynet. -Både DONG E&P Norge og Maersk Oil viste god vilje til å utføre målingene fra Trym i henhold til gjeldende avtaleverk og beste praksis, sier han.

-Vi fant ingen graverende avvik, men gjorde en del observasjoner der det bør gjøres forbedringer for å unngå avvik. Den endelige rapporten vil være offentlig tilgjengelig og vil sannsynlig være klar de neste 14 dagene. -Tilsynet bar preg av godt samarbeid myndighetene imellom, og OD og ENS fikk utvekslet erfaringer for tilsyn offshore da vi besøkte Harald-plattformen, sier Andreassen.

## **Lang historie**

Veien til produksjon på Trym har vært lang etter at feltet ble funnet i 1989. Shell hadde gjort et grundig forarbeid da Olje- og Energidepartementet sommeren 2006 vendte tommelen ned for selskapets utbyggingsplaner. Dette var første gang departementet sa nei til en feltutbygging på norsk sokkel. Siden Trym er et lite felt, vakte ikke avgjørelsen særlig oppsikt. Men den var prinsipiell nok: Årsaken til at departementet satte foten ned var at den foreslåtte transportløsningen ikke ga mange nok skatte kroner til Norge. Trym skulle nemlig bygges ut med en undervannsløsning der gassen og oljen skulle fraktes i rør de 5 kilometerne sørover til nærmeste behandlingsinstallasjon, Maersk Oil sin Harald-plattformen på dansk sokkel. Departementets nei førte til at utbyggingen ble utsatt. Shell og Statoil solgte seg ut mens DONG kjøpte seg opp, ble operatør og fikk tyske Bayerngas med på laget. De to selskapene fremforhandlet nye, lavere transporttariffer for Trym-gassen og på nyåret i år kunne feltet åpnes for produksjon.

Plass- og vektbegrensninger gjorde det uhensiktsmessig å plassere en egen separator for produksjonen på Trym, og produksjonen ble derfor ledet inn i Harald sitt prosessanlegg. Dette førte til behov for avanserte målinger (flerfasemålinger) for å kunne notere korrekte produksjonstall fra Trym.

DONG og Bayerngas har investert rundt 2.5 milliarder kroner i feltet, som ifølge beregninger skal inneholde 4.4 milliarder standard kubikkmeter gass og 1.1 millioner kubikkmeter kondensat. Feltets størrelse og beliggenhet har gjort det naturlig med en undervannsløsning. Geografisk ligger Trym 50 kilometer øst for Valhall og tre kilometer fra delelinjen mot Danmark.

## Fiskale målinger



Fra venstre: Alf Magne Andreassen, Oljedirektoratet, Ole Andersen, Maersk, Bjarne Syre, DONG E&P, Christian Saxer og Lars Møller, begge fra Energistyrelsen.

Riktig måling av hvor mye olje og gass et felt leverer er avgjørende når skatter og avgifter skal beregnes og produksjonen fordeles mellom partnere. Kravet til nøyaktighet er derfor stort. Gangen i det hele er at produksjonen fra Trym først passerer en flerfasemåler (plassert på Harald), før den går videre til Harald sitt prosessanlegg. Flerfasemåleren blir jevnlig kontrollert mot en referanse som har høyere troverdighet, en mer tradisjonell metode. Resultatene fra de to målingene sammenliknes, og graden av avvik er en test på hvor god multifasemåleren er.

På Trym vil det aller meste av oljen, og mesteparten av verdiene, tas opp de første årene. -Det er derfor viktig at måleutstyret fungerer fra første stund, understreker Bjarne Syre. Trøbbel med tilsvarende måler på et annet felt har ført til at utstyret vil bli modifisert. Her gjelder det å være føre var.

Fra reservoar til forbruk blir olje og gass målt mange gange: Produksjonsmengde, transportmengde, salgsmengde og hvor mye gass som forårsaker utslipp av karbondioksid (CO<sub>2</sub>) og nitrogenoksider (NO<sub>x</sub>). Det er alle disse målingene som danner grunnlag for oljeselskapenes inntekter og statens selskapsskatt, særskatt og CO<sub>2</sub>/NO<sub>x</sub>-avgift. Det er operatøren, altså DONG E&P Norge, som har det daglige ansvaret for at målingene for Trym utføres på en forskriftsmessig måte.

*”Måleforskriften om måling av petroleum for fiskale formål og forberegning av CO<sub>2</sub>-avgift”* er et dokument på 31 sider. Her stilles strenge krav til måleutstyrets utforming og bruk, her beskrives ansvarsforhold og her er tekster som skal bidra til at utstyr og metode til enhver tid innfrir de krav som stilles. Forskriften stiller også krav til hvordan mengde brensel- og fakkellgass skal rapporteres og dokumenteres. Og det legges selvsagt til rette for hensiktsmessig tilsyn av virksomhet. Som det vi opplevde denne kalde novemberdagen i Esbjerg. De fem edsvorne var sannelig verdt en fanfare.

---